

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av ändringarna av bilagan A till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna av bilagan A som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen skall godkänna de ändringar som vid de 72—76 mötena för arbetsgruppen för transport av farligt gods på väg (WP.15) vid Förenta Nationernas ekonomiska kommission för Europa (ECE) antagits i bilaga A till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) och att riksdagen skall anta en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som hör till området för lagstiftningen.

Finland har år 1979 anslutit sig till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg som ingått år 1957. Överenskommelsen innehåller detaljerade bestämmelser om internationell transport av farligt gods på väg. Bestämmelserna gäller bland annat klassificering, förpackning och märkning av farligt gods samt fordonens och tankarnas konstruktion, utrustning och användning. För närvarande har 39 stater anslutit sig till överenskommelsen. Av medlemsstaterna i Europeiska unionen är det endast Irland och Malta som inte är för-

dragsslutande parter.

Det fördrag i vilket ändringar föreslagits är ett avtal med delad kompetens som delvis hör till Europeiska gemenskapernas behörighet och delvis till Europeiska unionens medlemsstaters behörighet.

ADR-överenskommelsen gäller internationell vägtransport som riktar sig till områden utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. De ändringar som föreslås bli godkända skall tillämpas bl.a. vid transport av farligt gods mellan Finland och Ryssland. Avsikten är att de föreslagna ändringarna nationellt skall sättas i kraft i Finland inom den tidsplan som anges i rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om transport av farligt gods på väg.

Om de fördragsslutande parterna inte godkänner de föreslagna ändringarna skall de före den 1 oktober 2004 meddela Förenta Nationernas generalsekreterare detta.

Lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president, samtidigt som ändringarna träder i kraft för Finlands del.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge.....	4
1.1. Lagstiftning och praxis.....	4
ADR-överenskommelsen	4
Nationell lagstiftning.....	4
Europeiska gemenskapens lagstiftning.....	4
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	5
3. Propositionens verkningar	5
4. Beredningen av propositionen	6
4.1. Beredningen av ändringarna inom arbetsgruppen för transport av farligt gods på väg	6
4.2. Beredningen av propositionen i Finland	6
DETALJMOTIVERING	7
1. Ändringar av bilagorna A och B till ADR-överenskommelsen.....	7
Del 1 Allmänna bestämmelser	7
Del 2 Klassificering	7
Del 3 Förteckning över farligt gods, särbestämmelser och undantag för farligt gods förpackat i begränsade mängder.....	8
Del 4 Bestämmelser för förpackning samt användning av förpackningar, IBC-behållare, storförpackningar, UN-tankar, metalltankar och tankcontainrar av fiberarmerad plast.....	8
Del 5 Bestämmelser för avsändning	8
Del 6 Bestämmelser för tillverkning och provning av förpackningar, IBC-behållare, storförpackningar och tankar.....	8
Del 7 Bestämmelser för transport, lastning, lossning och hantering	8
Del 8 Bestämmelser för fordonsbesättning, utrustning, drift och dokumentation	8
Del 9 Bestämmelser för tillverkning och godkännande av fordon.....	9
2. Motivering	9
2.1. Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringarna av bilaga A till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR)	9
3. Ikraftträdande	9
4. Behovet av riksdagens samtycke	10
5. Behandlingsordning	11
LAGFÖRSLAG	12

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringarna av bilagan A till den europeiska överenskommelsen om interna- tionell transport av farligt gods på väg (ADR)	12
BILAGA	13

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

ADR-överenskommelsen

Finland har år 1979 anslutit sig till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (FördrS 23/1979), nedan ADR-överenskommelsen, som ingåtts år 1957. Efter år 1979 har överenskommelsen ändrats flera gånger. Senast ändrades bilagorna till överenskommelsen år 2003.

ADR-överenskommelsen omfattar bilagorna A och B som innehåller detaljerade bestämmelser om internationell transport av farligt gods på väg. Dessa detaljerade bestämmelser gäller bl.a. klassificering, förpackning och märkning av farligt gods samt fordonens och tankarnas konstruktion, utrustning och användning.

För närvarande har 39 länder anslutit sig till överenskommelsen. Av medlemsstaterna i Europeiska unionen är det endast Irland och Malta som inte är fördragsslutande parter. Transport av farligt gods mellan Finland och länder som inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet sker i enlighet med ADR-överenskommelsen.

ADR-överenskommelsen tillämpas bl.a. på transporter av farligt gods mellan Finland och Ryssland. Genom tillämpningen av överenskommelsen garanteras säkerheten vid transport av farligt gods på väg. Avsändaren i en stat är enligt ADR-överenskommelsen skyldig att klassificera, förpacka och märka godset i enlighet med överenskommelsen och utfärda transportdokument till den som utför transporten. Den som utför transporten skall också iaktta de bestämmelser som gäller transportören, t.ex. bestämmelserna om anteckningar och särskilda villkor som gäller fordonen. Föraren skall ha ett intyg över att han eller hon genomgått en särskild utbild-

ning för transport av farligt gods på väg (ADR-förarcertifikat).

Nationell lagstiftning

I lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreskrivs bl.a. om transport av farliga ämnen på väg. Bestämmelserna om dessa transporter är i huvudsak mycket detaljerade och tekniska till sin natur. Bestämmelserna grundar sig på ADR-överenskommelsen och på rådets direktiv 94/55/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om transport av farligt gods på väg, nedan ADR-direktivet, till vilket bestämmelserna i bilagorna A och B till ADR-överenskommelsen har bifogats.

Bestämmelserna i ADR-överenskommelsen har i enlighet med ADR-direktivet i sin helhet nationellt satts i kraft i Finland genom lagen om transport av farliga ämnen, samt genom förordningar som med stöd av den utfärdats av statsrådet och kommunikationsministeriet. Dessa bestämmelser, som omfattar ca 1 000 sidor, har publicerats i Finlands författningssamling. Bestämmelserna innehåller ADR-överenskommelsen i sin helhet och överensstämmer i huvudsak med den. I författningarna finns dessutom vissa tekniska detaljer i vilka för Finland gällande specialförhållanden såsom klimatet har beaktats.

Europeiska gemenskapens lagstiftning

ADR-överenskommelsen innehåller också bestämmelser om frågor som hör till området för gemenskapsrätten. Om transport av farligt gods på väg bestäms i ADR-direktivet, sådant det lyder ändrat genom kommissionens direktiv 96/86/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/61/EG samt kommissionens direktiv 2001/7/EG och 2003/28/EG. Syftet med ADR-direktivet är att förbättra

säkerheten vid transporter av farligt gods inom gemenskapens område och att harmonisera lagstiftningen om transport av farligt gods på väg inom gemenskapen så att den motsvarar de internationella bestämmelserna om dessa transporter och de ändringar som gjorts i bestämmelserna.

Europeiska gemenskapernas kommission kommer under denna höst att lägga fram ett förslag till direktiv av kommissionen om anpassning av ADR-direktivet till teknikens utveckling. Förslaget skall omfatta de ändringar som gjorts i ADR-överenskommelsen. Detta förslag torde i enlighet med kommissionens förslag behandlas och godkännas genom ett förfarande för godkännande per brev, men skall dock senast godkännas i kommittén för farligt gods (en kommittologikommitté) som sammanträder den 10 november 2004. En särskild U-skrivelse om detta kommer att delges riksdagen efter att kommissionen har lagt fram ett förslag till direktiv.

Enligt ADR-direktivet skall de bestämmelser i ADR-överenskommelsen som finns som bilaga till direktivet tillämpas på transporter av farligt gods mellan stater som hör till Europeiska gemenskapen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I dessa stater skall de nationella bestämmelserna om transport av farligt gods på väg också grunda sig på ADR-direktivet.

ADR-överenskommelsen hör i sin helhet till området för delad kompetens. En del av ADR-överenskommelsens tillämpningsområde hör till Europeiska gemenskapernas behörighet och en del till Europeiska unionens medlemsstaters behörighet. Trafiken inom Europeiska gemenskapen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet hör till Europeiska gemenskapens behörighet. Trafiken mellan stater inom Europeiska gemenskapen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt tredje länder hör till medlemsstaternas behörighet.

I artikel 1 i ADR-direktivet konstateras: "Detta direktiv tillämpas på transport av farligt gods på väg inom eller mellan medlemsstaterna." I artikel 7 konstateras också: "Med förbehåll för nationella bestämmelser eller gemenskapsbestämmelser om tillgång till marknaden, kan fordon som är registrerade

eller är godkända för körning i tredje land användas vid internationell transport av farligt gods i gemenskapen om den ifrågavarande transporten i fråga uppfyller ADR-bestämmelserna."

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att godkänna och sätta i kraft de beslut som fattats vid de 72—76 mötena för arbetsgruppen för transport av farligt gods på väg (WP.15) i enlighet med FN:s generalsekreterares meddelande daterat den 1 juli 2004. Meningen är att ändringarna internationellt skall träda i kraft den 1 januari 2005. Avsikten är att riksdagen skall godkänna ändringarna av bilagan A till ADR-överenskommelsen och anta en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som hör till området för lagstiftningen. Om ikraftträdandet av lagen föreskrivs genom förordning av republikens president. I lagen ingår utöver den egentliga bestämmelsen om sättande i kraft av fördragsbestämmelser även en bestämmelse om publicering av vissa fördragsbestämmelser.

3. Propositionens verkningar

De förslag som ingår i propositionen kan bedömas främja säkerheten inom vägtrafiken när det gäller transport av farligt gods mellan de fördragsslutande staterna. Propositionen innebär en harmonisering av de alleuropeiska kraven gällande transport av farligt gods på väg.

Bestämmelserna i ADR-överenskommelsen tillämpas primärt på internationella transporter mellan fördragsslutande stater, med undantag för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillämpas ADR-direktivet. Eftersom samma krav blir bindande i Finland genom nationell lagstiftning och genom ADR-direktivet kommer ändringarna ADR-överenskommelsen som framläggs i denna proposition inte att föranleda tilläggskostnader i Finland.

Propositionen har inga statsekonomiska verkningar.

4. Beredningen av propositionen

4.1. Beredningen av ändringarna inom arbetsgruppen för transport av farligt gods på väg

Portugal har i enlighet med artikel 14 i ADR-överenskommelsen i juni 2004 framställt ett förslag till ändring av bilagorna A och B till överenskommelsen. Den expertarbetsgrupp som behandlar transport av farligt gods på väg vid Förenta Nationernas (FN) ekonomiska kommission för Europa (ECE), nedan arbetsgruppen för transport av farligt gods på väg (WP.15), har vid sina 72-76 möten antagit de föreslagna ändringarna. Finland har deltagit i beredningen av ändringarna. De föreslagna ändringarna, nedan ändringarna ADR-2005, har genom ett brev av FN:s generalsekreterare daterat den 1 juli 2004 offentligen delgivits fördragsparterna för godkännande. I enlighet med artikel 14 i överenskommelsen anses förslagen till ändring av bilagorna antagna, om inte minst en tredjedel av de fördragsslutande parterna eller minst fem fördragsslutande parter, om en tredjedel överstiger detta antal, inom tre månader efter delgivningen skriftligen meddelar generalsekreteraren att de motsätter sig ändringsförslaget. Om en ändring anses antagen, träder den för alla fördragsslutande parter del i regel i kraft efter en ny tre månaders period. De ändringar som nu föreslagits träder i kraft den 1 januari 2005, om inte minst fem fördragsslutande parter före den 1 oktober 2004 meddelar att de motsätter sig ändring-

arna.

De förslag som framlagts för arbetsgruppen för transport av farligt gods på väg (WP.15) har beretts vid gemensamma möten för fackutskottet för järnvägstransport av farligt gods (RID) och arbetsgruppen för transport av farligt gods på väg (WP.15) och före det i den kommitté för transport av farligt gods som inom FN:s ekonomiska och sociala kommitté (ECOSOC) utarbetar modellregler för transport av farligt gods. Genom detta tillvägagångssätt strävar man efter att försäkra sig om att de internationella bestämmelserna om transport av farligt gods är enhetliga i fråga om olika transportsätt. På detta sätt garanterar man att transportkedjorna logistiskt sett är smidiga.

4.2. Beredningen av propositionen i Finland

Regeringens proposition om godkännande och sättande i kraft av ändringarna ADR-2005 har beretts som tjänsteuppdrag vid kommunikationsministeriet. Utlåtanden om propositionen har begärts av utrikesministeriet, justitieministeriet, Finlands Lastbilsförbund rf, Kemiindustrin rf, Olje- och Gasbranschens Centralförbund rf och Finlands Speditörförbund rf. Ärendet har även behandlats vid delegationen för ärenden angående transport av farliga ämnen. Utlåtandena har beaktats i så stor utsträckning som möjligt vid den slutliga beredningen av propositionen.

DETALJMOTIVERING

1. Ändringar av bilagorna A och B till ADR-överenskommelsen

Största delen av de ändringar som godkändes vid de 72—76 mötena för arbetsgruppen för transport av farligt gods på väg (WP.15) är tekniska ändringar som inte hör till området för lagstiftningen, såsom nya konstruktionskrav för containrar som används för transport av bulk gods, preciserade krav på provning av plastförpackningar och nya klassificeringskriterier för smittförande ämnen. Genom ändringarna strävar man efter att beakta teknologins och vetenskapens utveckling och de olyckor som skett vid transport av farligt gods samt övriga hotbilder.

Nedan presenteras det huvudsakliga innehållet i bilagorna A och B till ADR-överenskommelsen och de ändringar som föreslagits i den del för del.

Bilaga A Allmänna bestämmelser samt bestämmelser angående farliga ämnen och föremål

Del 1 Allmänna bestämmelser

Denna del innehåller allmänna bestämmelser, definitioner, avvikelser, bestämmelser om utbildning och inspektioner, säkerhetsåligganden för delaktiga, en skyldighet att utse säkerhetsrådgivare samt övergångsbestämmelser.

Till följd av terrorattacken i New York den 11 september 2001 skall det i denna del införas nya bestämmelser i avsikt att förhindra att farligt gods uppsåtligen missbrukas i terrorsyfte. Dessa ändringar medför såväl för transportörer och speditörer som för avsändande och mottagande företag nya skyldighe-

ter i samband med vägtransporter.

Det nya kapitlet 1.10 skall innehålla bestämmelser om åtgärder mot terrorism. Vid transport av sådant farligt gods som vid uppsåtligt missbruk kan orsaka stor skada, förutsätts det i kapitlet att avsändaren och transportören skall utarbeta en skyddsplan för förebyggande av säkerhetsrisker i samband med verksamheten. Skyddsplanen skall t.ex. innehålla en detaljerad beskrivning av fördelningen av ansvaret för skyddsåtgärderna inom företaget, en kartläggning av förefintliga skyddsåtgärder och en evaluering av säkerhetsriskerna samt uppgifter om de åtgärder med vilka säkerhetsriskerna kan minskas och om de metoder genom vilka datasekretessen för transportuppgifterna kan säkerställas. För skyddsplanen krävs inte godkännande av någon myndighet, men planen skall på begäran företas för den myndighet som övervakar transporten.

Den personal som är delaktig i transport av farligt gods på väg ges utbildning för uppgiften. Denna utbildning skall innehålla en del som ger kunskap om risker i samband med uppsåtlig skadegörelse och om de skyddsåtgärder som kommer i fråga.

De områden, såsom fordonsdepåer och andra terminaler, där farligt gods tillfälligt förvaras i samband med transport skall skyddas.

Den behöriga myndigheten skall upprätthålla ett register över de utbildningsintyg som krävs av förare för transport av farligt gods på väg (ADR-förarcertifikat).

Farliga ämnen får endast överlämnas för transport till transportörer vars identitet har fastställts på ett behörigt sätt.

Del 2 Klassificering

De farliga ämnena och föremålen indelas i

nio klasser och för varje klass finns det särskilda klassificeringskriterier och provningsmetoder.

I denna del införs nya kriterier för klassificering av smittförande ämnen. Vissa andra bestämmelser som hör samman med klassificering av ämnen och föremål skall också preciseras.

Del 3 Förteckning över farligt gods, särbestämmelser och undantag för farligt gods förpackat i begränsade mängder

Den centrala delen av bestämmelserna utgörs av en tabell med över 3000 benämningar på farliga ämnen och föremål, där de ämnen och föremål som vanligtvis är föremål för transport är klassificerade. Av tabellen framgår också de viktigaste uppgifterna om varje ämne och föremål, såsom uppgifter om märkning, tillåtna förpackningar, tillåtna tankar och särbestämmelser om transport.

I denna del införs vissa nya ämnen och föremål. Beträffande vissa ämnen och föremål ändras också de koder som hör samman med transportvillkoren.

Del 4 Bestämmelser för förpackning samt användning av förpackningar, IBC-behållare, storförpackningar, UN-tankar, metalltankar och tankcontainrar av fiberarmad plast

Denna del innehåller detaljerade bestämmelser om användning av förpackningar, tankcontainrar och cisternvagnar av olika slag.

I denna del införs preciserade bestämmelser om provning av plastförpackningar, dessutom små preciseringar som gäller förpackningssätten samt vissa nya särbestämmelser som gäller transport i tank.

Del 5 Bestämmelser för avsändning

Kollin, containrar, tankar och fordon som innehåller farliga ämnen eller föremål skall vara försedda med föreskriven märkning. Uppgifter om det farliga gods som transporteras och om dess klassificering skall på fö-

reskrivet sätt antecknas i fraktsedeln.

I denna del föreslås små preciseringar som gäller märkning av förpackningar och de anteckningar som skall göras i fraktsedeln.

Del 6 Bestämmelser för tillverkning och provning av förpackningar, IBC-behållare, storförpackningar och tankar

Denna del innehåller noggranna och detaljerade krav på konstruktion, provning, godkännande och märkning av olika typer av förpackningar, tankcontainrar och tankfordon.

I denna del föreslås nya krav på konstruktion av containrar och fordon som används för transport av bulkgoods. Dessutom görs ändringar i de tekniska kraven för tryckkärl.

Del 7 Bestämmelser för transport, lastning, lossning och hantering

Farligt gods skall lastas på fordonet på det sätt som föreskrivs, med beaktande av förbuden mot samlastning av olika ämnen och föremål. Gods får transporteras i bulk endast när det är tillåtet enligt bestämmelserna.

I denna del föreslås nya bestämmelser för transport av bulkgoods samt små preciseringar i de nuvarande bestämmelserna.

Bilaga B Bestämmelser för transportmedel och transporter

Del 8 Bestämmelser för fordonsbesättning, utrustning, drift och dokumentation

Vid transport av farligt gods på väg skall föraren ha ett giltigt utbildningsintyg för transport av sådant gods (ADR-förarcertifikat). Fordonen skall ha tillbörlig utrustning med tanke på eventuella olyckor, bl.a. handsläckare. Vid transporter skall det också finnas uppgifter om det gods som transporteras och skriftliga skyddsbestämmelser för det fall att en olycka inträffar.

I denna del föreslås närmast små preciseringar av bestämmelserna om förarnas utbildning.

Del 9 Bestämmelser för tillverkning och godkännande av fordon

Denna del innehåller detaljerade tekniska bestämmelser om konstruktionen av fordon som används vid transport av farligt gods. I bestämmelserna beaktas arten av det farliga gods som transporteras. Det finns t.ex. detaljerade tekniska bestämmelser om fordonens elektriska utrustning. Fordonen godkänns för transport av farligt gods och de skall årligen genomgå besiktning.

I denna del ändras bestämmelsernas struktur så att den blir klarare och användarvänligare. Det görs inga betydande ändringar i de tekniska bestämmelserna.

2. Motivering

2.1. Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringarna av bilaga A till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR)

1 §. Paragrafen innehåller en sedvanlig bestämmelse om sättande i kraft av fördragsbestämmelser, enligt vilken de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i de ändringar som vid de 72—76 mötena för arbetsgruppen för transport av farligt gods på väg (WP.15) antagits i bilaga A till ADR-överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem. De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen beskrivs nedan i det avsnitt som gäller behovet av riksdagens samtycke.

ADR-överenskommelsen är ett avtal med delad kompetens. Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har delad behörighet i frågor som gäller tillämpningsområdet för överenskommelsen.

2 §. Ändringarna ADR-2005 publiceras inte i Finlands författningssamlings fördragsserie. Dessa tekniska bestämmelser är av ringa allmän betydelse och gäller endast klart avgränsade företag. Ändringar finns till påseende hos kommunikationsministeriet och kan erhållas där. Kommunikationsministeriet ger också information om ändringarna på finska

och svenska.

Kapitel 1.10 Bestämmelser om transport-skydd i bilaga A innehåller bestämmelser som kräver riksdagens godkännande och därför finns kapitlet som bilaga till regeringens proposition. Dessa bestämmelser publiceras i Finlands författningssamlings fördragsserie. Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringarna av bilagan (RID) till bihang B (CIM) till konventionen om internationell järnvägstrafik (COTIF) (526/2004) innehöll en motsvarande bestämmelse. Denna lösning har motiverats i kommunikationsutskottets betänkande om lagen (KoUB 12/2004 rd). I Finlands författningssamlings fördragsserie publiceras enligt nämnda lag endast de ändringar i den tekniska bilagan till reglementet om internationell järnvägstrafik av farligt gods som godkänts av riksdagen.

Enligt 95 § 3 mom. i grundlagen utfärdas allmänna bestämmelser om publicering av fördrag och andra internationella förpliktelser genom lag. Om publicering av fördrag bestäms i lagen om Finlands författningssamling (188/2000).

3 §. Om ikraftträdandet av denna lag bestäms enligt paragrafen genom förordning av republikens president.

3. Ikraftträdande

Ändringarna ADR-2005 anses enligt artikel 14 i överenskommelsen antagna, om inte minst en tredjedel av de fördragsslutande parterna eller minst fem fördragsslutande parter, om en tredjedel överstiger detta antal, inom tre månader efter att ändringarna delgivits av FN:s generalsekreterare skriftligen meddelar generalsekreteraren att de motsätter sig ändringsförslaget. Om en ändring anses antagen, träder den för alla fördragsslutande parter del i kraft efter en ny tre månaders period. De ändringar som avses i propositionen träder således i kraft den 1 januari 2005. I ändringarna ADR-2005 finns bestämmelser om en sex månaders övergångsperiod avseende ikraftträdandet av ändringarna.

Denna lag avses träda i kraft den 1 januari 2005 genom förordning av republikens president.

4. Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen skall riksdagen godkänna fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Till de bestämmelser som av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande hör bl.a. sådana internationella förpliktelser som binder riksdagens budgetmakt.

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis skall en bestämmelse i ett fördrag anses höra till området för lagstiftningen om bestämmelsen gäller åtnjutande eller inskränkning av en sådan grundläggande fri- eller rättighet som tryggas i grundlagen eller om bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter. Bestämmelsen skall också anses höra till området för lagstiftningen om det enligt grundlagen skall föreskrivas om den sak bestämmelsen avser genom lag eller om det finns gällande bestämmelser om saken i lag eller om det enligt rådande uppfattning i Finland skall föreskrivas om saken genom lag. En bestämmelse i en internationell förpliktelse hör enligt dessa grunder till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller harmonierar med en bestämmelse som utfärdats genom lag i Finland (GrUU 11 och 12/2000 rd).

Den gällande ADR-överenskommelsen är ett avtal med delad kompetens. Dess bestämmelser hör delvis till medlemsstaternas och delvis till gemenskapens behörighet. Bilagorna A och B till ADR-överenskommelsen ingår i bilagorna till ADR-direktivet. Till dessa delar har gemenskapen behörighet i fråga om transporter inom gemenskapen. På transporter mellan medlemsstater och tredje stater tillämpas däremot ADR-överenskommelsen, varvid behörigheten ligger hos medlemsstaterna. I praktiken kan bestämmelserna i ADR-överenskommelsen och ADR-direktivet dock inte skilja sig från varandra.

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis gäller riksdagens behörighet för godkännande inte de bestämmelser i fördraget som in-

går i gemenskapens behörighet (GrUU 6/2001 rd).

Hittills har gemenskapen inte antagit de nya bestämmelser i kapitel 1.10 i ADR-överenskommelsen som nu skall godkännas, varvid behörigheten fortfarande ligger hos medlemsstaterna. Finland kan på grundval av sin behörighet godkänna förpliktelserna i fråga.

Av ändringarna ADR-2005 hör bestämmelserna om åtgärder mot terrorism i det nya kapitlet 1.10 i bilaga A delvis till området för lagstiftningen.

Enligt kapitel 1.10 punkt 1.10.1 får farligt gods överlämnas för transport endast till transportörer vars identitet har fastställts på ett behörigt sätt. Områden i terminaler för mellanlagring, andra platser för mellanlagring eller fordonsdepåer som används för tillfällig lagring under transport av farligt gods skall vara ordentligt skyddade, väl belysta och så långt det är möjligt och lämpligt otillgängliga för allmänheten. Skyldigheten att fastställa transportörernas identitet och skyldigheten att skydda områden som används för tillfällig förvaring utgör nya förpliktelser för företagen. Dessa skyldigheter anses höra till området för lagstiftningen.

Den behöriga myndigheten skall upprätthålla ett uppdaterat register över de utbildningsintyg som krävs av förare för transport av farligt gods (ADR-förarcertifikat). Den behöriga myndighetens skyldighet att upprätthålla ett register för ADR-förarcertifikat skall också anses höra till området för lagstiftningen, eftersom närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen skall utfärdas genom lag. För närvarande ingår bestämmelser om registrering av ADR-förarcertifikat i lagen om fordonstrafikregistret (541/2003).

Enligt punkt 1.10.2 skall utbildningen och den kompletterande utbildningen för personalen också omfatta delar som gäller transportskyddsfrågor. Bestämmelserna i denna punkt hör till området för lagstiftningen, eftersom det nationellt föreskrivs om utbildningen i lagen om transport av farliga ämnen.

Enligt punkt 1.10.3 skall de avsändare, transportörer och andra aktörer som deltar i transport av farligt gods med hög riskpotential införa och tillämpa en skyddsplan. Skyl-

digheten att utarbeta och tillämpa skyddsplaner är en ny skyldighet för företagen och den skall anses höra till området för lagstiftningen.

De ändringar som föreslagits i de övriga delarna av ADR-överenskommelsen är huvudsakligen av teknisk natur och hör inte till området för lagstiftningen.

Riksdagen tillställs endast de bestämmelser av bilagan A till ADR-överenskommelsen som innehåller bestämmelser till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 18/2002 rd, s. 3) finns det inget hinder för att riksdagens godkännande i vissa situationer inskränks enbart till sådana bestämmelser i en förpliktelse som kräver riksdagens godkännande. Förpliktelserna i kapitel 1.10 i bilaga A till ADR-överenskommelsen utgör en oavhängig, separat helhet som såväl tekniskt som i sak klart skiljer sig från de övriga delarna i bilagan.

ADR-överenskommelsen jämte bilagor är mycket omfattande och sammanlagt består de av ca 1 000 sidor tekniska föreskrifter, vilka inte förutsätter politiska värdeval typiska för riksdagens behörighet. Ändringarna ADR-2005 omfattar ca 200 sidor. Många av ändringarna gäller detaljer såsom strykning av meningar eller ord eller tillägg till gällande bestämmelser och tabeller.

5. Behandlingsordning

Enligt 94 § 2 mom. i grundlagen fattas beslut om godkännande av en internationell förpliktelse med enkel majoritet. Om förslaget om godkännande av en förpliktelse gäller grundlagen skall det dock godkännas med ett beslut som har fattats med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

Ändringarna av bilaga A till ADR-överenskommelsen kan godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av bestämmelserna kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner de ändringar av kapitel 1.10 i bilaga A till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) som antagits vid de 72—76 mötena för expertarbetsgruppen för transport av farligt gods på väg inom Förenta Nationernas ekonomiska kommission för Europa.

Eftersom fördraget innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringarna av bilagan A till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR)

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i de ändringar som vid de 72—76 mötena för expertarbetsgruppen för transport av farligt gods på väg (WP.15) inom Förenta Nationernas ekonomiska kommission för Europa antagits i kapitel 1.10 i bilagan A till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) (FördrS 23/1979) gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

I Finlands författningssamlings fördragsserie publiceras endast de ändringar i bilagorna A och B till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) som godkänts av riksdagen. Ändringarna finns i sin helhet till påseende vid kommunikationsministeriet och kan erhållas där. Kommunikationsministeriet lämnar också uppgifter om bilagorna på finska och svenska.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 3 september 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Leena Luhtanen*

Bilaga

Kapitel 1.10 i ändringarna ADR-2005 med bestämmelser som hör till området för lagstiftningen (översättning).

KAPITEL 1.10**BESTÄMMELSER OM TRANSPORTSKYDD**

Anm. I detta kapitel avses med transportskydd de åtgärder eller försiktighetsmått som vidtas i avsikt att förebygga stöld eller uppsåtligt missbruk av farligt gods som kan innebära fara för människor, egendom eller miljön.

1.10.1 Allmänna bestämmelser

- 1.10.1.1 Alla personer som medverkar vid transport av farligt gods skall beakta de i detta kapitel angivna bestämmelserna för transportskydd i den utsträckning det är motiverat med hänsyn till deras arbetsuppgifter och ansvar.
- 1.10.1.2 Farligt gods får endast överlämnas för transport till transportörer vars identitet har fastställts på lämpligt sätt.
- 1.10.1.3 Områden i terminaler för mellanlagring, andra platser för mellanlagring och fordonsdepåer som används för tillfällig förvaring under transport av farligt gods skall vara ordentligt skyddade, väl belysta och så långt det är möjligt och lämpligt otillgängliga för allmänheten.
- 1.10.1.4 Varje besättningsmedlem i ett fordon som transporterar farligt gods skall under transporten medföra ett personbevis eller personkort försett med fotografi.
- 1.10.1.5 Säkerhetskontrollerna enligt 1.8.1 och 7.5.1.1 skall omfatta lämpliga åtgärder för transportskydd.
- 1.10.1.6 Behörig myndighet skall hålla aktuella register över alla ADR-förarcertifikat enligt 8.2.1 som den eller annan godkänd organisation utfärdat.

1.10.2 Utbildning om transportskydd

- 1.10.2.1 Utbildningen och den kompletterande utbildningen i enlighet med kapitel 1.3 skall även innehålla delar som gäller transportskyddsfrågor. Den kompletterande utbildningen i transportskyddsfrågor behöver inte nödvändigtvis äga rum bara i samband med ändringar i bestämmelserna.
- 1.10.2.2 Utbildningen i transportskyddsfrågor skall avse olika typer av risker för kränkning av transportskyddet och hur man varseblir dem, metoder för att minska dessa risker samt åtgärder som skall vidtas vid kränkning av skyddet. Utbildningen skall förmedla information om eventuella skyddsplaner motsvarande de delaktigas ansvar och arbetsuppgifter samt deras roll vid verkställandet av planerna.

1.10.3 Bestämmelser för farligt gods med hög riskpotential

1.10.3.1 Farligt gods med hög riskpotential är sådant gods, där det finns risk för missbruk genom terrorbrott och i och med det fara för svåra konsekvenser, såsom förlust av människoliv eller storskalig förstörelse. En förteckning över farligt gods med hög riskpotential finns i tabell 1.10.5.

1.10.3.2 Skyddsplaner

1.10.3.2.1 De avsändare och transportörer som deltar i transport av farligt gods med hög riskpotential (se tabell 1.10.5), liksom andra delaktiga enligt 1.4.2 och 1.4.3, skall införa och tillämpa skyddsplaner, vilka innehåller åtminstone de punkter som anges i 1.10.3.2.2.

1.10.3.2.2 En skyddsplan skall innehålla minst följande:

- (a) en detaljerad beskrivning av fördelningen av ansvaret för transportskyddet mellan personer, vilka har erforderlig kompetens och kvalifikationer samt motsvarande befogenheter att bära ansvaret,
- (b) en förteckning över farligt gods eller typer av farligt gods som omfattas av verksamheten,
- (c) en kartläggning av transporterna och en evaluering av riskerna för kränkning av skyddet i samband med dem, inklusive eventuella uppehåll i transporterna, förvaring av farligt gods i fordon, tankar eller containrar före, under och efter transporterna samt tillfällig lagring av farligt gods vid byte av transportsätt eller transportmedel,
- (d) en tydlig beskrivning av de åtgärder som skall vidtas för att minska riskerna för kränkning av skyddet motsvarande de delaktigas ansvar och åligganden, inklusive:
 - utbildning,
 - transportskyddspolicy (t.ex. åtgärder vid förhöjd hotbild, kontroll vid anställning av personal eller då anställda övergår till nya arbetsuppgifter osv.),
 - drifrutiner (t.ex. val och användning av rutter, om dessa är kända, åtkomst till farligt gods under tillfällig lagring enligt definitionen i (c), närheten till utsatta infrastrukturanläggningar osv.),
 - utrustning och resurser som skall användas för att minska riskerna för kränkningar av skyddet,
- (e) effektiva och uppdaterade metoder för rapportering och för åtgärder vid hot, nedsatt transportskydd eller tillhörande tillbud,

- (f) metoder för utvärdering och test av skyddsplanerna samt metoder för återkommande kontroll och uppdatering av planerna,
- (g) åtgärder för att trygga det fysiska skyddet av den transportinformation skyddsplanen innehåller, och
- (h) åtgärder för att säkerställa att spridningen av information i skyddsplanen avseende transportrutiner begränsas till de personer som behöver informationen. Dessa åtgärder får inte omintetgöra det på andra ställen i dessa bestämmelser föreskrivna tillhandahållandet av information om transporter.

Anm. Transportörer, avsändare och mottagare skall samarbeta med varandra och med behöriga myndigheter för att utbyta information om eventuella hot, vidta ändamålsenliga skyddsåtgärder och reagera på händelser som sätter transportskyddet i fara.

- 1.10.3.3 Fordon som transporterar farligt gods med hög riskpotential (se tabell 1.10.5) skall utrustas med anordningar, utrustning eller system till skydd mot stöld av fordonet eller dess last. Man skall säkerställa att dessa anordningar alltid är funktionsdugliga och effektiva. Tillämpningen av dessa skyddsåtgärder anordningar får inte hindra insatser i nödlägen.

Anm. Om det är lämpligt och nödvändig utrustning finns, skall transporttelematik eller andra metoder eller anordningar användas för att följa transporter av farligt gods med hög riskpotential (se tabell 1.10.5).

- 1.10.4 Enligt bestämmelserna i 1.1.3.6 gäller inte kraven i 1.10.1, 1.10.2, 1.10.3 och 8.1.2.1 (d) om mängderna i kollin på en transportenhet inte överstiger de mängder som anges i 1.1.3.6. Dessutom gäller inte kraven i 1.10.1, 1.10.2, 1.10.3 och 8.1.2.1 (d) om mängden gods som transporteras i tankar eller i bulk på en transportenhet inte överstiger de mängder som anges i 1.1.3.6.3.

- 1.10.5 Det gods som ingår i tabellen nedan utgör farligt gods med hög riskpotential om det transporteras i mängder som överstiger de som anges i tabellen.

Tabell 1.10.5:
FÖRTECKNING ÖVER FARLIGT GODS MED HÖG RISKPOTENTIAL

Klass	Riskgrupp	Ämne eller föremål	Mängd		
			Tank (l)	Bulk (kg)	Kollin (kg)
1	1.1	Explosiva ämnen och föremål	<i>a</i>	<i>a</i>	0
	1.2	Explosiva ämnen och föremål	<i>a</i>	<i>a</i>	0
	1.3	Explosiva ämnen och föremål i samhanteringsgrupp C	<i>a</i>	<i>a</i>	0
	1.5	Explosiva ämnen och föremål	0	<i>a</i>	0
2		Brandfarliga gaser (klassificeringskoder som endast innehåller bokstaven F)	3000	<i>a</i>	<i>b</i>
		Giftiga gaser (klassificeringskoder som innehåller bokstäverna T, TF, TC, TO, TFC eller TOC) med undantag av aerosolbehållare	0	<i>a</i>	0
3		Brandfarliga vätskor i förpackningsgrupp I och II	3000	<i>a</i>	<i>b</i>
4.1		Okänsliggjorda explosiva ämnen	<i>a</i>	<i>a</i>	0
		Okänsliggjorda explosiva ämnen	<i>a</i>	<i>a</i>	0
4.2		Ämnen i förpackningsgrupp I	3000	<i>a</i>	<i>b</i>
4.3		Ämnen i förpackningsgrupp I	3000	<i>a</i>	<i>b</i>
5.1		Oxiderande vätskor i förpackningsgrupp I	3000	<i>a</i>	<i>b</i>
		Perklorater, ammoniumnitrat och ammoniumnitralthaltiga gödselmedel	3000	3000	<i>b</i>
6.1		Giftiga ämnen i förpackningsgrupp I	0	<i>a</i>	0
6.2		Smittförande ämnen i kategori A	<i>a</i>	<i>a</i>	0
7		Radioaktiva ämnen	3000 A ₁ (av speciell beskaffenhet) eller 3000 A ₂ , om tillämpligt, i kollin av typ B eller typ C		
8		Frätande ämnen i förpackningsgrupp I	3000	<i>a</i>	<i>b</i>

^a Ej tillämpligt.

^b Oavsett mängd gäller inte bestämmelserna i 1.10.3.

Anm. I avsikt att hindra spridningen av radioaktiva ämnen tillämpas på internationella transporter konventionen om fysiskt skydd av kärnämne (the Convention on Physical Protection of Nuclear Material) kompletterad med IAEA:s informationscirkulär INFCIRC/225(Rev.4).